
COVID-19 SALGINININ İŞLETMELERİN
FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNE
İLİŞKİN ARAŞTIRMA SONUÇLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

Editörler:

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ÇETİNKAYA

κίταβενί

"En İyi
Akademi, Bir
Kitaplıktır."

COVID-19 SALGINININ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNE İLİŞKİN ARAŞTIRMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ÇETİNKAYA

© Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti'ne aittir, tüm hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

ISBN • 978-625-7530-48-4

1. Baskı • Ağustos, Ankara 2021

Dizgi/Mizanpaj • Gazi Kitabevi
Kapak Tasarımı • Gazi Kitabevi

Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.

Yayıncı Sertifika No: 44884

Merkez
📍 Bahçelievler Mah. 53. Sok. No: 29 Çankaya/ANKARA
☎ 0.312 223 77 73 - 0.312 223 77 17
📞 0.544 225 37 38
📠 0.312 215 14 50
🌐 www.gazikitabevi.com.tr
✉ info@gazikitabevi.com.tr

Mağaza
📍 Döğol Cad. No: 49/B Beşevler/ANKARA
☎ 0.312 213 32 82 - 0.312 213 56 37
📠 0.312 213 91 83

Sosyal Medya
📌 gazikitabevi
📧 gazikitabevi
📺 gazikitabevi

Öz Baran Ofset Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 46549

Matbaa
📍 Saray Mahallesi Gıdacılar Caddesi
No:8 Kahramankazan / ANKARA
☎ 0.312 394 45 60

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
GİRİŞ.....	10
I.KISIM	13
COVID- 19 SALGINININ EKONOMİK YAŞAMA VE MUHASEBE MESLEĞİNE OLAN GENEL ETKİLERİNİN İRDELENMESİ	13
1. BÖLÜM: COVID 19 SALGININA KARŞI ALINAN VERGİSEL TEDBİRLER	15
Doç. Dr. M. Uğur AKDOĞAN Dr. Ahmet KAVAK, YMM	
2. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNDE TMS'LERDE YAPILAN GÜNCELLEMELER VE KAMU GÖZETİMİ KURUMUNUN FAALİYETLERİ	28
Murat YÜNLÜ, KGK Başkan Yardımcısı	

3. BÖLÜM: COVID-19'UN MUHASEBE MESLEK ÖRGÜTLENMESİNE ETKİLERİ VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI 40

Yahya ARİKAN, TU RMOB Genel Sekreteri

4. BÖLÜM: COVID -19'UN BAĞIMSIZ DENETİM ÇALIŞMALARI ÜZERİNE ETKİLERİ - İŞLETMENİN SÜREKLİLİK DEĞERLENDİRMELERİ İLE DENETÇİ RAPORLARI ÜZERİNDEKİ MUHTEMEL ETKİLERİ"..... 43

Muharrem KARATAŞ, KPMG Denetim Direktörü

5. BÖLÜM: COVID 19 SALGINININ ETKİLERİ 57

Ali Kamil UZUN, TİDE Onursal Başkanı

6. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN YMM MESLEĞİNİN YERİNE GETİRİLMESİNE ETKİSİ 60

Sakıp ŞEKER, YMM

II. KISIM 63

COVID-19 SALGINININ SEKTÖRLERE GÖRE BORSADA İŞLEM GÖREN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNE İLİŞKİN ARAŞTIRMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 63

1.BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ MEVDUAT BANKALARININ FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 65

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN, Başkent Üniversitesi

Ayşe IŞIK, Başkent Üniversitesi

2. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN KATILIM, YATIRIM VE KALKINMA BANKALARI FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....110

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN, Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Adnan SEVİM, Anadolu Üniversitesi

Dr. Samet BÜLBÜL, Anadolu Üniversitesi

3. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN SİGORTA SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

.....129 Prof. Dr. Rafet AKTAŞ, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Metin SARIASLAN, Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Merve ACAR, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa OĞUZ, Balıkesir Üniversitesi

Arş. Grv. Şevket DURMAZ, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

4. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN ARACI KURUMLARIN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 158

Prof. Dr. Ümit GÜCENME GENÇOĞLU, Bursa Uludağ Üniversitesi

Arş. Gör. Alp AYTAÇ, Bursa Uludağ Üniversitesi

5. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIM ORTAKLIKLARI İŞLETMELERİNİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 176

Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN, Başkent Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Burcu GÜROL, Başkent Üniversitesi

Dr. Öğr. Gör. Özgecan ÖZER, Başkent Üniversitesi

Arş. Gör. Beyza KÜÇÜKTOP, Başkent Üniversitesi

6. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN FİNANSAL KİRALAMA VE FAKTORİNG SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

.....191

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DOĞAN, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Cevdet Yiğit ÖZBEK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Kadir GÜRDAL, Ankara Üniversitesi

7. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ: GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI SEKTÖRÜ 218

Prof. Dr. Seyhan ÇİL KOÇYIĞIT, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Doç. Dr. Soner GÖKTEN, Başkent Üniversitesi

Doç. Dr. Pınar OKAN GÖKTEN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Arş. Gör. Dr. Burcu NAZLIOĞLU, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

8. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN MENKUL KIYMET YATIRIM ORTAKLIKLARI SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 253

Prof. Dr. Saime ÖNCE, Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Banu BAŞAR, Anadolu Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sezen ULUDAĞ, Ankara Üniversitesi

9. BÖLÜM: COVID - 19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ - DİĞER İŞLETMELER 282

Prof. Dr. Ali DERAN, Tarsus Üniversitesi

Prof. Dr. Zeynep HATUNOĞLU, Tarsus Üniversitesi

Prof. Dr. Semra AKSOYLU, Kayseri Üniversitesi

Doç. Dr. Serkan ŞAHİN, Tarsus Üniversitesi

Doç. Dr. İncilay ERDURU, Uşak Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Beyhan BELLER DİKMEN, Tarsus Üniversitesi

Arş. Gör. Aynur SÜSAY, Tarsus Üniversitesi

Arş. Gör. Musa ÖZÇELİK, Tarsus Üniversitesi

10. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN KÂĞIT VE KÂĞIT ÜRÜNLERİ, BASIM VE YAYIN SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 302

Prof. Dr. Süleyman YÜKÇÜ, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Emre KAPLANOĞLU, Ege Üniversitesi

Öğr. Gör. Canan YÜKÇÜ, Ege Üniversitesi

11. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN KİMYA İLAÇ SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 324

Prof. Dr. Ganite KURT, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Semra KARACAER, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Fevzi Serkan ÖZDEMİR

Arş. Gör. Zeynep YAROĞLU, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Arş. Gör. Selman Alişan GEMUHLUOĞLU, Hacettepe Üniversitesi

12. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 357

Prof. Dr. Seval KARDEŞ SELİMOĞLU, Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Şaban UZAY, Erciyes Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi H. Pınar KAYA, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gül YEŞİLÇELEBİ, Gümüşhane Üniversitesi

13. BÖLÜM: COVID-19 SALGINI SÜRECİNİN BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN "TARIM, ORMANCILIK VE BALIKÇILIK" SEKTÖRÜNDE FAALİYET GÖSTEREN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 380

Prof. Dr. Fatma TEKTÜFEKÇİ, Dokuz Eylül Üniversitesi

14. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ - ANA METAL SANAYİ 413

Doç. Dr. Tuba ŞAVLI, Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Can Tansel KAYA, Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Dursun ARIKBOĞA, Yeditepe Üniversitesi

15. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN METAL EŞYA, MAKİNE VE ELEKTRİKLİ CİHAZLAR İMALATI SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 429

Prof. Dr. Nuran CÖMERT, Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İrem BATIBAY TÜNAYDIN, Medeniyet Üniversitesi
Arş. Gör. Emine Serap KURT, Trakya Üniversitesi
Arş. Gör. Ömer Faruk TAN, Marmara Üniversitesi

16. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN ULAŞIM ARAÇLARI İMALATI SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 465

Prof. Dr. Nuran CÖMERT, Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İrem BATIBAY TÜNAYDIN, Medeniyet Üniversitesi
Arş. Gör. Emine Serap KURT, Trakya Üniversitesi
Arş. Gör. Ömer Faruk TAN, Marmara Üniversitesi

17. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE FAALİYET GÖSTEREN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN HALKA AÇIK İŞLETMELER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

.....502

Prof. Dr. Fiğen AYIKOĞLU ZAF, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Aydın KARAPINAR, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

18. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN PETROL, LASTİK VE PLASTİK ÜRÜNLER SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
.....519

Prof. Dr. Volkan DEMİR, Galatasaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Melik ERTUĞRUL, Galatasaray Üniversitesi

19. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN İNŞAAT SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİNİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
.....534

Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN, Başkent Üniversitesi
Doç. Dr. Özge SEZGİN ALP, Başkent Üniversitesi
Dr. Öğr. Gör. Burçak KIZILTAN, Başkent Üniversitesi
Dr. Aslı VURAL, Başkent Üniversitesi
Öğr. Grv. Zehra HABERAL, Başkent Üniversitesi

20. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN MADEN SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİNİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

.....552 *Prof. Dr. Yıldız AYANOĞLU, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi*

Prof. Dr. Serap Sebahat YANIK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba DÖLEN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Zeki YANIK, Atılım Üniversitesi
Doktora Öğrn. Mustafa ALICI, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

21. BÖLÜM: COVID- 19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ - TEKNOLOJİ SEKTÖRÜ 574

Prof. Dr. Beyhan MARŞAP, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Bilge Leyli DEMİREL, Yalova Üniversitesi
Doç. Dr. Arzu Özsözgün ÇALIŞKAN, Yıldız Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşenur ALTINAY, Uşak Üniversitesi

22.BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN TOPTAN VE PERAKENDE SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 608

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN, Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Yıldız ÖZERHAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Dr. Banu SULTANOĞLU, Bilkent Üniversitesi

23. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN GIDA, İÇECEK VE TÜTÜN SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 645

Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ÇETİNKAYA, Başkent Üniversitesi

Arş. Gör. Gökhan KILIÇ, Başkent Üniversitesi

Arş. Gör. Türker AÇIKGÖZ, Başkent Üniversitesi

Dr. İklim Elif UMUT, Başkent Üniversitesi

24. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ-BİST LOKANTALAR VE OTELLER SEKTÖRÜ 680

Prof. Dr. Başak ATAMAN, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Gürbüz GÖKÇEN, Marmara Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Kezban ŞİMŞEK, Kastamonu Üniversitesi

Dr. Yasin CEBECİ, Marmara Üniversitesi

Arş. Gör. Necati GÜNEŞ, Marmara Üniversitesi

25. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN “EĞİTİM, SAĞLIK, SPOR VE DİĞER SOSYAL HİZMETLER” SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 704

Prof. Dr. Münir ŞAKRAK, Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Nermin ÇITAK, Marmara Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Esin Nesrin CAN, İstanbul Aydın Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ACAR UĞURLU, İstanbul Arel Üniversitesi

26. Bölüm: COVID 19 SÜRECİNİN ULAŞTIRMA, DEPOLAMA VE HABERLEŞME SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 734

Prof. Dr. Çağnur BALSARI, Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. A. Fatih DALKILIÇ, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Seçil SİGALI, Dokuz Eylül Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Gönenç DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi

27. BÖLÜM: COVID -19 SÜRECİNİN ELEKTRİK, GAZ VE SU SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 748

Prof. Dr. Ali ALAGÖZ, Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Raif PARLAKKAYA, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman GÜMRAH, Selçuk Üniversitesi

Öğr. Gör. Metin ALLAHVERDİ, Selçuk Üniversitesi

28. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN MESLEKİ, BİLİMSSEL VE TEKNİK FAALİYETLER, İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ İLE GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ SEKTÖRLERİNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 789

Prof. Dr. İdil KAYA, Galatasaray Üniversitesi

Arş. Gör. Hilal Merve ALAGÖZ, Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi

Mustafa GÜLSOY

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BAŞARICI, Kocaeli Üniversitesi

29. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN HOLDİNGLERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 812

Prof. Dr. İlker KIYMETLİ ŞEN, İstanbul Ticaret Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Hayri DURMUŞ, İstanbul Ticaret Üniversitesi
Prof. Dr. Necdet ŞENSOY, İstanbul Ticaret Üniversitesi
Doç. Dr. Arman Aziz KARAGÜL, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Duygu ANIL KESKİN, İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. R. Şebnem YAŞAR, Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Altuğ BİÇER, İstanbul Ticaret Üniversitesi
Doç. Dr. Başak ERDEM, İstanbul Ticaret Üniversitesi
Doç. Dr. Gencay KARAKAYA, İstanbul Ticaret Üniversitesi

30. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN TEKSTİL, GİYİM EŞYASI VE DERİ SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 900

Dr. Öğr. Üyesi Osman AYDIN, İzmir Demokrasi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa OĞUZ, Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Cevdet A. KAYALI, İzmir Demokrasi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin AKAY, İzmir Demokrasi Üniversitesi

31. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ: TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI İMALAT SEKTÖRÜ 925

Prof. Dr. Ümmühan ASLAN, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Vecdi CAN, Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin KARABINAR, İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Nevran KARACA, Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Nermin AKYEL, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Doç. Dr. Aysel GÜNEY, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Doç. Dr. Şerife SUBAŞI, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

III. KISIM 961

COVID-19 SALĞINININ TU RKİYE’NİN DEĞİŞİK BO LGELERİNDEKİ ORTA VE KU ÇU K BOY İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI U ZERİNE ETKİSİNE İLİŞKİN ARAŞIRMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

.....961

1. BÖLÜM: COVID 19’UN İSTANBUL BÖLGESİ-İMALAT SEKTÖRÜ FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 963

Dr. A. Engin ERGÜDEN
Dr. Öğr. Üyesi Ali KABLAN, Trakya Üniversitesi

2. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN SAĞLIK VE GIDA SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ “AFYONKARAHİSAR İLİ’NDE FAALİYET GÖSTEREN İŞLETMELERİN İNCELENMESİ”

.....974

Dr. Öğr. Üyesi Tülay TELLİOĞLU, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Burcu KAYNAR BİLEN, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali Rıza KAYMAZ, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Beyzanur DEMİRAYAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi

3. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN GİRESUN’DA FAALİYET GÖSTEREN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

.....997

Doç. Dr. Mehmet DURGUT, Giresun Üniversitesi
Prof. Dr. Abdülkadir PEHLİVAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi

4. BÖLÜM: PANDEMİNİN ALANYA-ANTALYA BÖLGESİ TİCARET ŞİRKETLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	
1018	
<i>Mevlüt GÜVEN</i>	
5. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ERZİNCAN İLİ ÖRNEĞİ	
1034	
<i>Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GÜNER, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi</i>	
<i>Doç Dr. Ersin KURNAZ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi</i>	
6. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN YAŞ MEYVE SEBZE TİCARETİ SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	1048
<i>Prof. Dr. Mehmet ÖZBİRECİKLİ, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi</i>	
<i>Dr. Öğr. Üyesi Cenk KIRITOĞLU, Tarsus Üniversitesi</i>	
7. BÖLÜM: BATI AKDENİZ BÖLGESİNDE FAALİYET GÖSTEREN DOĞALTAŞ İŞLETMELERİNİN FİNANSAL YAPISINA PANDEMİ DÖNEMİNİN ETKİSİ	1058
<i>Prof. Dr. Durmuş ACAR, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi</i>	
<i>Prof. Dr. Ömer TEKŞEN, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi</i>	
<i>Dr. Öğr. Üyesi Hakkı KIYMIK, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi</i>	
<i>Dr. Öğr. Üyesi Ferhat BİTLİSLİ, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi</i>	
8. BÖLÜM: COVID - 19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ - OSMANIYE BÖLGESİ	1081
<i>Prof. Dr. Zeynep TÜRK, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi</i>	
<i>Dr. Öğr. Üyesi İrem KEFE, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi</i>	
<i>Dr. Öğr. Üyesi İlker KEFE, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi</i>	
<i>Arş. Gör. İbrahim SAKİN, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi</i>	
9. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN MALATYA'DA FAALİYET GÖSTEREN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	1116
<i>Prof. Dr. Recep GÜNEŞ, İnönü Üniversitesi</i>	
<i>Prof. Dr. Yusuf Cahit ÇUKACI, İnönü Üniversitesi</i>	
<i>Doç Dr. Ahmet Fethi DURMUŞ, İnönü Üniversitesi</i>	
10. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN SİGORTA ACENTELEİNİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ	1141
<i>Doç. Dr. Günay Deniz DURSUN, İstanbul Aydın Üniversitesi</i>	
<i>Dr. Öğr. Gör. Burçin TUTCU, Akdeniz Üniversitesi</i>	
<i>Dr. Öğr. Gör. Hasan TALAŞ, Akdeniz Üniversitesi</i>	
11. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN İNŞAAT SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	1150
<i>Arş. Gör. Dr. Gizem ÇOPUR VARDAR, Mersin Üniversitesi</i>	
<i>Zafer ANADOLU</i>	
12. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN ŞİRKETLERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ: FARKLI SEKTÖRLERDE BOBİ-FRS KAPSAMINDA OLAN ŞİRKETLER	1166
<i>Dr. Öğr. Üyesi Aynur AKPINAR, KTO Karatay Üniversitesi</i>	
<i>Doç. Dr. Tuba DERYA BASKAN, Kırıkkale Üniversitesi</i>	
<i>Emre BARAN, Kırıkkale Üniversitesi</i>	
13. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ ANTALYA BÖLGESİ -OTEL İŞLETMELERİ	1190
<i>Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül CİĞER, Akdeniz Üniversitesi</i>	

Dr. Bülent KINAY, Akdeniz Üniversitesi

14. BÖLÜM: COVID 19 SÜRECİNİN MARMARA BÖLGESİ -SERAMİK, OTOMOTİV YAN SANAYİ, KONTEYNER TAŞIMACILIĞI, BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE GIDA PERAKENDE SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....
1214

Dr. Öğr. Üyesi Seda YAVUZASLAN SÖYLEMEZ, Çanakkale Üniversitesi
Bilge YELKENCİ

15. BÖLÜM: COVID 19 SALGIN SÜRECİNİN BOBİ FRS KAPSAMINDA OLAN ŞİRKETLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ .....
1247

Prof. Dr. Cemal İBİŞ, Işık Üniversitesi
Dr. Yılmaz ÖZKAN, Sakarya Üniversitesi

16. BÖLÜM: COVID-19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ: EGE BÖLGESİ KOBİ'LER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA .....
1260

Dr. Öğr. Üyesi Betül Şeyma ALKAN, İzmir Bakırçay Üniversitesi
Arş. Gör. Gökberk BAYRAMOĞLU, İzmir Bakırçay Üniversitesi
Doç. Dr. Sezer BOZKUŞ KAHYAOĞLU, İzmir Bakırçay Üniversitesi

17. BÖLÜM: COVID- 19 SÜRECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI ÜZERİNE ETKİSİ - ŞANLIURFA BÖLGESİ TEKSTİL İŞLETMELERİ.....
1269

Doç. Dr. Ömer Faruk DEMİRKOL, Harran Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülden KADOOĞLU AYDIN, Harran Üniversitesi
Dr. Öğr. Gör. Neslihan TANCI YILDIRIM, Harran Üniversitesi
Öğr. Gör. Abdulrezzak İKVAN, Adıyaman Üniversitesi

IV. KISIM .....
1285

COVID-19 SALGINININ SEKTÖRLERE ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULARIN TOPLU OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ .....
1285

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
Prof. Dr. Deniz Umut DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ÇETİNKAYA

ÖNSÖZ

COVID-19 salgını, insanlığın karşılaştığı önemli pandemilerden birisidir. 2019 yılının Aralık ayı sonunda Çin'de başlayan ve bütün dünyaya yayılan bu salgın, dünyada üç milyondan fazla insanın hayatını kaybetmesine neden olmuştur. COVID-19 salgını, sağlık sorunları yanında birçok ekonomik sorunu da beraberinde getirmiş ve ekonomik belirsizliğe neden olan krizlerden birisi olarak kabul edilmiştir. Daha önce yaşanan ekonomik krizler; ekonomik temellerden kaynaklanmış ve finansal ve ekonomik bağlantılar yoluyla dünyaya yayılmışken, COVID-19 bir pandemi ile doğadaki bir olaydan ortaya çıkarak seyahat yoluyla bir salgına dönüşerek finansal ve ekonomik yapıyı etkilemiştir. COVID-19, ekonomik ve finansal faaliyetlerde küresel bir çöküşe ve salgın etkisinin eşi görülmemiş artışı nedeniyle piyasalarda iş kayıplarına ve ekonomik göstergelerde olumsuzluklara neden olmuştur.

Bu salgının Türkiye ekonomisinin lokomotifleri olan borsa şirketlerine olan etkisini her sektördeki borsada işlem gören şirketlerin 2019 ve 2020 finansal tabloları incelenmek suretiyle tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Türkiye'nin değişik bölgelerinde faaliyet gösteren değişik sektörlerdeki orta boy ve küçük işletmeler de çalışma kapsamına alınarak örnekleme yoluyla salgından etkilenişleri incelenerek bir değerlendirme yapılmasına çalışılmıştır. Analiz sonuçlarının kitap olarak yayınlanması kriz dönemlerinde

işletmelerin uyguladıkları politikaların etkisini göstermesi açısından gelecek kuşaklara aktarılması önem taşımaktadır.

Bu kitabın hazırlanmasında, Başkent U niversitesi Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü ile Muhasebe Öğretim U yeleri Bilim ve Dayanışma Vakfının düzenlediği "6. ĞU NCEL MUHASEBE KONULARI ĞALIŐTAYI -COVID 19 SU RECİNİN İŞLETMELERİN FİNANSAL TABLOLARI U ZERİNE ETKİŐİ" konulu ĞalıŐtay için yapılan komisyon sunumlarının daha sonra komisyonlar tarafından geliştirilerek oluşturulan kitap bölümleri kullanılmıştır. 59 üniversiteden 181 katılımcı (öğretim üyesi ve meslek kuruluşlarından SMMM ve YMM arkadaşlarımız) görev alarak, her grup bir sektörü inceleyerek önce komisyonlar olarak ĞalıŐtayda araştırma sonuçlarını sunmuşlar daha sonra da bu bilgileri kullanarak, geliştirerek kitap bölümlerini hazırlamışlardır. Her bölümün bilgileri, o bölümde görev alan arkadaşları bağlamaktadır. Bu araŐtırmada görev alan tüm hocalarımıza ve meslek mensuplarımıza teŐekkür ederiz.

Kitabın basımını gerĞekleŐtiren Ğazi Kitabevi yönetim ve personeline ayrıca teŐekkür ederiz.

Kitabın; okuyuculara kriz dönemlerinde alınacak önlemlere ışık tutması ve bu tür krizlerin tekrarlanmaması en büyük dileğimizdir.

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN

16 Haziran 2021

GİRİŞ

2019 yılının Aralık ayı sonlarına doğru Ğin'de ortaya çıkan ve daha sonra tüm dünyaya hızla yayılan COVID-19 pandemisi (salgını) dünyada insan sağlığını önemli düzeyde etkileyen bir salgın niteliği taşımış ve her geĞen gün sayısı gittikĞe artan dünyada üç milyonu aşan insan ölümlerine neden olmuştur. COVID-19 insan sağlığı yanında, insanlığın yaŐam koŐullarını da etkilemiştir. Salgın, ekonomik ve sosyal alanda da birçok deėiŐikliėi beraberinde getirmiŐtir. Bu kapsamda, COVID-19 salgınından korunmak amacıyla, dünyadaki hemen hemen tüm ölkelerde alınan kısıtlama önlemleri, ekonomik hayatın yavaşlamasına ve dolayısıyla geleceğe yönelik belirsizlik ve risklerin artmasına neden olmuştur. Vatandaşlarının sağlığını korumak ve hastalığın yayılımını azaltmak amacıyla ölkelerin almış olduğu kısıtlama tedbirleri işletmelerin ticari faaliyetlerini etkilemesinden dolayı işletme yönetimlerinin söz konusu risklere karşı çeŐitli önlemler almasını gerektirmiŐtir.

COVID-19 salgınının neden olduğu bu deėiŐikliklerin işletmeleri nasıl etkilediğini ve yönetimlerin bu pandemi döneminde ortaya çıkan risklerle nasıl mücadele ettiklerini işletmelerin düzenledikleri finansal raporlardaki bilgileri okuyarak ve bu bilgileri analiz ederek görmemiz mümkündür. Bu kitapta pandeminin etkilerini tespit etmek amacıyla borsada işlem gören şirketlerin yer aldığı sektörlerin her biri ayrı bölüm olarak ele alınmış ve ilgili sektörde yer alan şirketlerin finansal tabloları analiz edilerek, COVID-19'un işletmeleri ve sektörü nasıl etkilediği araŐtırılmıştır. Borsada işlem gören şirketler 31 bölüm olarak, toplamda **406** şirketin finansal tabloları analiz edilmiştir. Ayrıca, Türkiye'nin çeŐitli bölgelerinde farklı sektörlerde ĞalıŐan borsada işlem görmeyen büyük, orta ve küçük **191** işletmenin finansal tabloları da 17 bölümde analiz edilmiştir. Toplamda incelenen işletme sayısı **597** olmuştur. Bu kapsamda, finansal tablo analiz tekniklerinden genelde yatay analiz ve oran analizi bazen dikey analiz tekniği kullanılarak, 2019-2020 faaliyet dönemlerine ilişkin finansal durum tabloları, kâr-zarar tabloları, nakit akış tabloları karşılaŐtırmalı bir şekilde analiz edilerek 2020 yılının pandemiden nasıl etkilendiği değerlendirilmiştir. Ayrıca her işletme yönetiminin COVID-19'un getirdiği risklere karşı aldığı önlemler, devletten aldığı teŐvik ve benzeri yardımlar konusunda dipnotlarda yapılan açıklamalar ve şirketlerin riskin yönetiminde aldığı önlemler değerlendirilmiştir. Buna ek olarak, bağımsız denetim kapsamındaki şirketlerin hangi şirketler tarafından denetlendiği, denetim şirketlerince verilen denetĞi görüşleri, seĞilen kilit denetim konuları araştırma kapsamında tespit edilmeye ĞalıŐılmıştır. Diğer taraftan salgın döneminde devlete olan kurumlar vergisi yükümlölüğünde bir artış veya azalış olup olmadığını tespit etmek için işletmelerin 2019 ve 2020 yıllarına ait kurumlar vergisi tutarları da araştırma kapsamına alınmıştır.

Kitapta, girişten sonra birinci kısımda COVID- 19 salgınının ekonomik yaşama ve muhasebe mesleğine olan etkilerini çeŐitli açılardan irdeleyen yazılara yer verilmiş, ikinci kısımda COVID-19 salgınının sektörlere göre borsada işlem gören işletmelerin finansal tabloları üzerine etkisine ilişkin araştırma

sonuçlarının değerlendirilmesi için verilerin analizi yapılmış, uüncü kısımda ise COVID-19 salgınının Türkiye'nin değişik bölgelerindeki orta ve küçük boy işletmelerin finansal tabloları üzerine etkisine ilişkin veriler analiz edilmiş ve araştırma sonuçları değerlendirilmiştir. Dördüncü kısımda ise topluca sektörlerin COVID 19 dan etkilenişinin genel değerlendirilmesi yapılmıştır.